

دبیرخانه هیأت بررسی سیلاب را تعطیل کرد و کاری نمی‌کرد. ساختاری نبود که پیگیری کند تا ببیند نتیجه گزارش چه شد. در واقع ساز و کاری برای پیگیری نبود. گزارش پلاسکو هم همین شرایط را دارد.» وی درباره گزارش سیلاب توضیح داد: «گزارش نهایی چند فصل داشت. عنوان یک فصلش درس آموخته‌ها بود. چهارچوب و فرمت گزارش این گونه بود که بخش‌های آن بخش‌های تحت عنوان آسیب‌شناسی و ارزیابی داشت. در نهایت هم یک بخش پیشنهادها داشتیم که اطلاعات این گزارش به تفکیک موجود است.»

◀ کرونا، سیل را هم با خود برد

بنی‌هاشمی گفت: «آنچه که تدوین شد، در نظام اجرایی کشور استفاده نشد. وقتی گزارش بیرون آمد، ما به شوخی می‌گفتیم که سیل آمد و خیلی چیزها را برد، کرونا آمد و سیل را هم با خودش برد. گزارش ما تحت تأثیر کرونا قرار گرفت. گزارش در اسفند ۹۸ نهایی شد که مصادف با کرونا بود. تا وقتی دولت روحانی بود چون خودشان سفارش کار داده بودند، وزارتخانه‌ها را مکلف کردند که به دبیرخانه گزارش بدهند اما نمی‌دانیم نسبت به پیشنهادهای مطرح شده در گزارش چه اقداماتی انجام شده است.»

وی افزود: «گزارش دادن دستگاه‌ها یک مقداری سلیقه‌ای بود مثلاً گزارش می‌دادند که این کارها را کردیم و یکسری کارها را نکردیم. دولت که عوض شد، کسی پیگیر قضیه نشد. ضمانت اجرایی چنین گزارش‌هایی مربوط به عملکرد مسئولانی است که در زمان تهیه گزارش حضور دارند و خودشان همت داشته یا به چنین اقداماتی باور دارند.»

معاون کارگروه تلفیق هیأت ویژه گزارش ملی سیلاب‌ها ادامه داد: «در زمان دولت روحانی هم همه وزارتخانه‌ها یکسان با این گزارش برخورد نکرده بودند، بلکه موظفشان کرده بودند ۶ ماه یکبار گزارش بدهند. به خاطر نمی‌آورم که کدام وزارتخانه‌ها چه عکس‌العملی داشتند اما مطمئن هستم که بعد از دولت روحانی کلاً همه چیز تعطیل شد.»

وی درباره مهم‌ترین نتایج مطالعات انجام شده گفت: «این گزارش جنبه‌های متنوع اقتصادی، اجتماعی و تشکیلاتی داشت. کارگروه اقتصادی به‌طور خاص روی خسارت‌ها کار کردند و به تفکیک استان‌ها، خسارت‌ها استخراج شد.»

بنی‌هاشمی بیان کرد: «سعی شده بود خسارت‌های وارده به محیط زیست را هم لیست کنند. یکسری خسارت‌ها خاص

زیرساخت‌ها بود و یکسری خسارت‌ها جانی بود و گزارش شده بود که ۸۶ یا ۸۷ نفر در سیلاب جانشان را از دست داده‌اند. همچنین به بخش‌های مختلف کشاورزی، دامپروری و غیره خسارت وارد شده بود که به صورت تک به تک روی آن‌ها نیز کار شده بود. عدد کلی خسارت‌ها حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان گزارش شده بود.»

◀ اهمیت سرمایه اجتماعی در

مدیریت سیلاب

بنی‌هاشمی، مهم‌ترین مسائل مطرح شده درباره تأثیر اجتماعی سیل در گزارش را این گونه توصیف کرد: «این گزارش یک مقدمه ۳۰۰ تا ۴۰۰ صفحه‌ای داشت. گروه مطالعات اجتماعی، مباحث مربوط به جامعه را پیگیری کرده و حدود ۶۰۰ تا ۷۰۰ صفحه گزارش ارائه کرده بود. مجموع گزارش نهایی کمیته هم ۱۲ هزار صفحه بود و ۱۵ کارگروه تخصصی کار تدوین گزارش را به عهده داشتند و در مقدمه، اهم مطالب و یافته‌ها آمده بود.»

وی اضافه کرد: «در بحث مسائل اجتماعی به اهمیت سرمایه اجتماعی در مدیریت سیلاب و به نقش و جایگاه سرمایه اجتماعی و اعتماد مردم به مسئولان اشاره شده بود. یکی دیگر از نکاتی که به آن اشاره شده بود، مسأله ادراک سیل بود. اینکه مردم بدانند سیل ماهیتاً چیست و چه خطراتی دارد، یکی از مسائلی بود که در گزارش به آن اشاره شده بود.»

بنی‌هاشمی گفت: «برخی تابلوهای وزارت نیرو را دیده‌اید که روی آن نوشته خطر سیل را جدی بگیرید. ما در کارگروه به شوخی می‌گفتیم که باید برای مسئولان

سید محمد علی بنی‌هاشمی معاون کارگروه تلفیق هیأت ویژه گزارش ملی سیلاب‌ها: «تجربه دولت‌های موفق در این حوزه مثل استرالیا این بوده که پس از خواندن گزارش، اعلام شده که چه بخش‌هایی از آن را قبول ندارد.»

برخی تابلوهای وزارت نیرو را دیده‌اید که روی آن نوشته خطر سیل را جدی بگیرید. ما در کارگروه به شوخی می‌گفتیم که باید برای مسئولان هم این تابلوها را گذاشت که خطر سیل را جدی بگیرند زیرا متأسفانه این خطر را جدی نمی‌گرفتند.

هم این تابلوها را گذاشت که خطر سیل را جدی بگیرند زیرا متأسفانه این خطر را جدی نمی‌گرفتند.»

وی ادامه داد: «یافته‌های بنیادین هیأت از منظر کلان نوشته شده و در یافته‌های هیأت بر لزوم بررسی و تدوین آثار «تغییر اقلیم» بر سرنوشت کشور تأکید شده است. برخی مسئولان تغییر اقلیم را در کشور تکذیب می‌کردند مثل ترامپ که مباحث تغییر اقلیم را مسخره‌بازی می‌داند و از تعهدات بین‌المللی خارج شده است. در بخش دیگری از گزارش بر لزوم ترمیم سرمایه اجتماعی، تقویت همبستگی ملی و اعتماد عمومی تأکید شده است. ارتقای سطح ادراک خطر از دیگر مواردی است که در گزارش به آن اشاره شده است.»

وی گفت: «در بخش درس آموخته‌ها بر تنظیم و نقش نیروها و نهادهای مردمی تأکید شده است. تدوین کنندگان گزارش اعتقاد داشتند که استفاده از ظرفیت نهادهای مردمی برای افزایش تاب‌آوری در زمان‌های قبل و بعد از وقایع طبیعی مانند سیل ضروری است.»

وی یادآور شد: «رئیس‌جمهوری وقتی هیأت بررسی سیلاب را منصوب کرد، یکسری سؤال در زمینه‌های مختلف به این هیأت ارائه شد تا کارشناسان به این سؤالات پاسخ دهند. یکی از گزارش‌های هیأت، پاسخ مشخص به سؤالات بود. ولی فراتر از آن یک گزارش نهایی داده شد که در آن گزارش نهایی، بحث این بود که درس آموخته‌ها و پیشنهادهای چیست؟»

بنی‌هاشمی درباره نقش سدها در تغییر الگوی سیلاب و تخریب مناطق مسکونی بیان کرد: «در پاسخ تیم هیدرولوژی درباره نقش سدها و کنترل این پدیده مثبت و تعیین کننده بوده است. در مجموع با توجه به بزرگی سیلی که آمده بود، سدهایی مثل کرخه و سدهایی که روی کارون بودند، بخش قابل توجهی از سیل را در مخزن خود ذخیره کرده و به اینکه خسارت کم شود، کمک کرده بودند.»